

Jak uczyć w klasie, w której są uczniowie z doświadczeniem migracji

Magdalena Tędziągolska

Nauczycielko, Nauczycielu,

poznaj wskazówki, które pomogą Ci skutecznie uczyć Twojego przedmiotu w klasie, w której są uczennice i uczniowie z doświadczeniem migracji. Dzięki tym propozycjom na Twoich lekcjach każda osoba będzie mogła skoncentrować się na zadaniu, swobodnie zgłaszać się do odpowiedzi i brać udział w pracy grupy.

Wskazówki opracowaliśmy na podstawie polskich i międzynarodowych badań oraz naszego modelu integracji edukacyjnej. Piszemy o uczniach z Ukrainy, możesz jednak zastosować nasze porady również wtedy, gdy w klasie są osoby innych narodowości.

Zadbaj, by wszyscy uczniowie czuli się na lekcji bezpiecznie i stabilnie

- Zapoznaj całą klasę z zasadami, które określają, jak jest zorganizowana praca na Twoich lekcjach. Jeśli planujesz różnicować niektóre reguły, np. stosować inne kryteria oceniania uczniów z Ukrainy, przedstaw na forum klasy powody swojej decyzji i standardy oceniania, które zamierzasz przyjąć. Bądź gotowy, by odpowiedzieć na pytania.
- Powiedz uczniom z Ukrainy, jakich tematów i sposobów pracy mogą się spodziewać w tym miesiącu, semestrze lub roku szkolnym na Twoich lekcjach. Dopytaj, jakie zagadnienia z Twojego przedmiotu są im znane, a jakie nie. Poprzez taką rozmowę obniżysz ich niepokój.
- Sugeruj ogólne ramy i pozwól uczniom z Ukrainy wybierać tematy i aktywności. W ten sposób pozwolisz młodym ludziom uniknąć sytuacji, które rodzą trudne skojarzenia. Jeśli chcesz zaprosić ich do prezentacji na forum klasy (np. o ich rodzinnym mieście), upewnij się, że będą się czuli komfortowo, występując publicznie.
- Jeśli obserwujesz, że któryś z uczniów jest apatyczny, ma długotrwale obniżony nastrój, widzisz reakcje lękowe i silne reakcje na stres, poproś o pomoc psychologa lub pedagoga szkolnego.

Trudne emocje, które uczniowie przeżywają na skutek wymuszonej migracji czy szoku kulturowego, mogą blokować uczenie się.

Więcej na ten temat w:

- *Specyfika pracy z uczniami z doświadczeniem wymuszonej migracji, w zakresie ich potrzeb emocjonalnych (w tym teoria szoku kulturowego)*
- *Różnorodność kulturowa, relacje międzykulturowe, praktyki dyskryminacyjne i ich wpływ na proces uczenia się i integrację klasy (w tym budowanie wrażliwości interkulturowej)*

Zwracaj uwagę na integrację klasy

- Na lekcji organizuj pracę w parach i grupach mieszanych (uczniowie ukraińscy z polskimi). Gdy młodzi ludzie będą współpracować w taki sposób, łatwiej nawiążą relacje.
- Zapraszaj uczniów, by również projekty pozalekcyjne realizowali w grupach mieszanych. To kolejna okazja, by mogli lepiej się poznać.
- Zachęcaj uczniów z Ukrainy, by dzielili się wiedzą o swoim kraju. Mogą opowiadać o jego kulturze, historii, geografii, a także o słynnych Ukraińcach i Ukrainkach czy życiu codziennym. Pomyśl, jakie informacje o Ukrainie mogą być ciekawym rozwinięciem tematów omawianych na Twoim przedmiocie.
- Jeśli masz możliwość, współpracuj z asystentem kulturowym (np. ustal z nim, jak najlepiej możesz wspierać uczniów z Ukrainy, zapytaj o propozycje metod pracy).
- Bądź w kontakcie z wychowawcą, specjalistami szkolnymi i asystentem kulturowym. Rozmawiaj o obszarach, w których potrzebujesz współpracy.
- Reaguj na bieżąco na sytuacje trudne między uczniami polskimi i ukraińskimi. Pamiętaj, że spór czy konflikt mogą negatywnie wpływać na uczenie się

Konflikty utrudniają młodym ludziom funkcjonowanie w szkole, np. swobodne zgłaszanie się do odpowiedzi. Dlatego warto pomóc uczniom w radzeniu sobie z nimi. Pamiętaj, że powodem antagonizmów lub konfliktów w klasie mogą być kwestie narodowościowe lub różnice kulturowe. Weź to pod uwagę, gdy będziesz reagować.

Więcej na ten temat w:

- *Zarządzanie (niedostrzeżoną) różnorodnością kulturową*
- *Jak rozpoznać konflikt na tle narodowościowym i jak go rozwiązywać w klasie*

Wspieraj wszystkich uczniów w zdobywaniu wiedzy i kompetencji

- Pamiętaj o różnicach programowych. Spróbuj uzyskać informacje o wiedzy, którą zdobyli Twoi uczniowie, gdy uczyli się w ukraińskim systemie edukacji. Możesz np. sprawdzić, które działy materiału z Twojego przedmiotu opanowali.
- Stosuj ocenianie kształtujące. Wdrażaj na lekcji pracę z celami i kryteriami sukcesu dla poszczególnych zadań, lekcji i działów.
- Przekazuj uczniom informację zwrotną na temat ich procesu uczenia się. Poinformuj, jaką wiedzę i jakie umiejętności mają opanowane, a nad czym powinni jeszcze popracować. Omów z nimi ich plan na dalsze uczenie się.
- Jeśli widzisz, że uczniowie z Ukrainy nie są zaangażowani w Twoją lekcję, sprawdź, co jest tego przyczyną. Mogą nie rozumieć poleceń, mieć trudności językowe lub może im brakować wiedzy i umiejętności, by wykonać dane zadanie.
- Stosuj prosty język w instrukcjach i zadaniach, które przekazujesz uczniom z Ukrainy. Twórz proste polecenia. Możesz dodatkowo przetłumaczyć kluczowe słowa lub pojęcia na język ukraiński lub rosyjski. Czasem warto poprosić uczniów, by powtórzyli polecenie swoimi słowami i w ten sposób upewnić się, czy je zrozumieli.
- Przygotuj (wraz z uczniami) polsko-ukraiński słowniczek pojęć kluczowych dla Twojego przedmiotu. Może w tym pomóc asystent międzykulturowy lub inna osoba, która zna język ukraiński.
- Zadbaj, by uczniowie, którzy w mniejszym stopniu znają język polski, mieli wystarczająco dużo czasu na wykonanie poleceń.
- Sięgnij po metody nauczania, które sprzyjają wyrównywaniu poziomu wiedzy i umiejętności w klasie (np. uczenie we współpracy) oraz pozwalają na większą elastyczność (np. wybór zadań przez uczniów, by każdy mógł podjąć wyzwanie na granicy swoich możliwości).

Uczniowie, którzy sprawnie komunikują się z rówieśnikami w czasie przerw, na lekcjach mogą nadal mieć trudność z językiem edukacji (zrozumieniem poleceń, prezentacją swojej wiedzy).

Więcej na ten temat w:

- *Język komunikacji a język edukacji oraz specyfika uczenia j. edukacji,*
- *Metody nauczania adekwatne do klas o dużym zróżnicowaniu wiedzy i umiejętności uczniów,*
- *Małgorzata Ostrowska, Metody oceniania adekwatne do klas o dużym zróżnicowaniu wiedzy i umiejętności uczniów*

Tekst powstał w partnerstwie z Norwegian Refugee Council.

Tekst powstał w partnerstwie z Norwegian Refugee Council.

